

De verloren smaak van suiker

LEA VAN DE WIJNGAERT

Het Suikermuseum

in Tienen is een modern

museum waar de bezoeker

geleid wordt door een audio

guide, een luistergids.

“Zo kan je op je eigen tempo

rondgaan,” zei ze nog

Magie in een kraammuseum

Het Suikermuseum op de Grote Markt valt op door zijn mooie opgefriste neoclassicistische voorgevel voorzien van een zuilengalerij die doorgang verleent naar een achterliggend pleintje.

Met onze audio guide in de aanslag lopen we tussen sterk vergrote suikerklonten. Vanop een televisiescherm verklaart professor Zucchero dat het niet de suiker is die vergroot is maar dat wij het zijn die gekrompen zijn. Ik kijk bedenkelijk naar Jules (7j) en Ona (6j) en merk dat zij het wel spannend vinden. Ténspannend blijkt als we door plastieken lappen de zogezegde suikermoleculen betreden. Het is donker en Jules vraagt bezorgd of we er zo meteen weer uitgaan.

Stemmen - muziek - we komen, opnieuw door plastieken lappen, in de galerij van de honingkoningin. Alle magie verdwijnt opeens wanneer we merken dat we enkel door een glazen muur van de buitenwereld worden gescheiden.

Zoet, bitter, zuur en zout zijn de namen van vier aardappelachtige figuren, waarschijnlijk bieten, die ons verzoeken om te proeven. Twee van de vier draaibakjes zijn leeg, de andere bevatten koffiebonen en snoep maar laten niets los.

Omdat de kinderen voor de televisieschermen in de bijenkorf staan, vertelt mijn audio guide een verhaal dat geen steek houdt omdat ik de beelden nog niet zie. Ik zet me snel voor een scherm waarvan de computeranimatiefiguren me doen denken aan de figuurtjes in de Disneyfilm *A bug's life*.

Leuk voor de kinderen.

Een Nederlandstalig touchscreen geeft voorbeelden van zoete, zure, bittere en zoute voedingsmiddelen. De Franstalige versie staat

wat verderop verborgen in het hoofd van een zittende imker. De volgende ruimte stelt een kraamkliniek voor. Hier worden de bietjes, beta vulgaris, geboren.

Tegen de muur staan enkele babybedjes waarin op een zacht kussen een biet rust en waarboven de foto prijkt van V.E. Savitzky, de vader van de eenkiemige suikerplant. Ik begrijp de bedoeling maar het komt wat raar over. Vooral de medische fiches achterop elk bed doen me de wenkbrauwen fronsen. Aan de andere kant staat een bietenzaaimachine opgesteld voor een levensgrote foto van dezelfde machine met paarden en landbouwers. De televisie in de hoek leert ons alles over het kweken van nieuwe zaadjes. Het wordt snel duidelijk dat we met onze audio guide niet kunnen rondwandelen, willen we niet van het ene in het andere

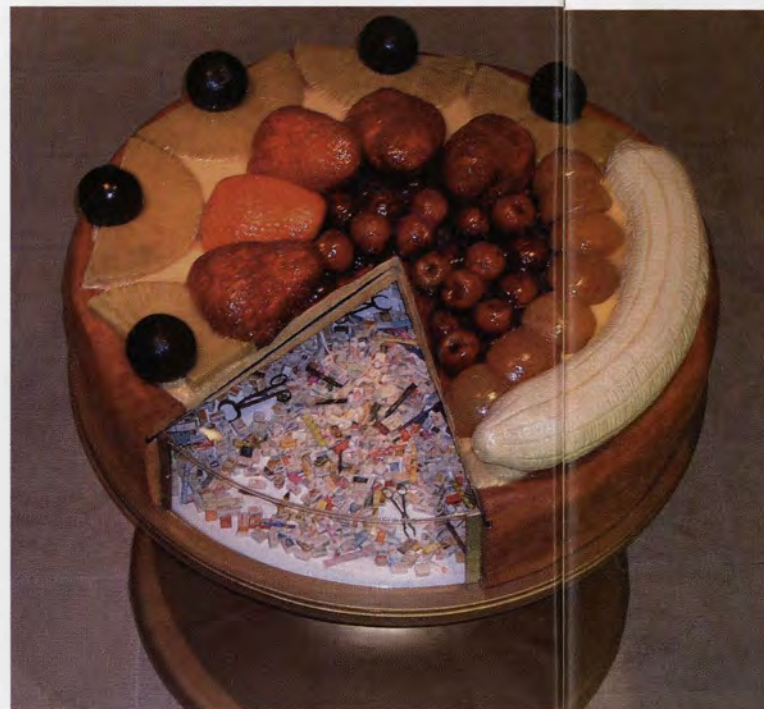

Foto: Harrie Spelmans

verhaal terechtkomen. Zo'n audio guide zorgt er ook voor dat de kinderen erg luid roepen. Gelukkig zijn we blijkbaar de enige bezoekers en moeten we ons hier niet aan storen.

“Moewe benen”

Om verwarring te voorkomen, spreken we af dat we de volgende kamer samen binnengaan. De sensor pikt immers het signaal van de eerste bezoeker op en als je later binnekomt, mis je het begin van het verhaal. Een film, deze keer op de muur geprojecteerd, toont opnieuw de bijenkoningin die de verloren smaak van suiker betreft. We kijken staande naar het vervolg van het filmpje in de bijenkorf. Ona krijgt “moewe

benen” en ik zou zelf ook wel even willen zitten. De machine die half voor het scherm staat, leent zich hier duidelijk niet toe.

We verlaten zijlins, niet zonder enig gevaar, de trap naar een kamer met gedekte tafel die het dagelijks leven van de seizoenarbeider vertelt. Jules en Ona zetten zich aan de tafel, die op de foto op de muur verder lijkt te gaan, en merken dat borden en tassen vastgekleefd zijn. Mijn audio guide vertelt over een varkensstal, Jules hoort alleen muziek...? De kinderen roepen tegen elkaar zodat ik voorstel om hun hoofdtelefoon toch even af te nemen. Tegen de muur hangen

Foto: OKV

één Franstalig en vier Nederlandstalige citaten van verhalen uit *Hagelandse seizoenarbeiders*. Hier lees ik het stukje over de varkensstal dat ik daarnet hoorde.

Sabotage

Boven komen we in een grote ruimte waar verschillende landbouwmachines tentoongesteld staan. De bordjes geven N-F-E-D-talige verklaringen. Voor meer uitleg wordt verzocht om op de toets van de audio guide te drukken. Even dan, want de kinderen staan al voor een groot tractorwiel waarin een film getoond wordt. Snel voeg ik me bij hen om niets van het verhaal te missen. Een oude man vertelt over de bietenoogst, over hoe het vroeger was en over ‘hard labour’.

Wat verder vervolgt deel drie van het verhaal over de verdwenen smaak van suiker. Er blijkt sabotage in het spel te zijn. Met ritmische machinegeluiden op de achtergrond bekijken we, in een horizontale cilinder, twee films over het reinigen en verwerken van bieten met een natuurvriendelijk recyclageproces. Staande tussen de twee films moeten we uitzoeken bij welke van de twee de uitleg die we horen van toepassing is.

Op een transportband staan enkele kartonnen dozen, voorzien van het bekende logo van Tiense suiker. De kinderen

wandelen heen en weer om hun handen over de band te laten glijden. Een stapel van dezelfde dozen bevat een televisiescherm dat de verschillende soorten suiker toont. Her en der vinden we meer uitleg op plaatjes. Dan zien we een wand met zes televisieschermen waarvan het rechtse beelden toont, identiek aan die in de stapel dozen van daarnet. Op de wand zijn machines getekend en we zien bekers met een vloeistof die van bruin naar licht evolueert. Ze illustreren het proces van biet tot suiker.

Sprekende portretten

In het laboratorium staan centraal drie grote microscopen opgesteld die identieke filmpjes tonen. Het is leuk om eens omlaag een film te bekijken maar het is spijtig dat ze op

gelijke hoogte staan want Ona is te klein. Ik til haar op en dan volgt een kleine discussie want ze wil niet meer stappen, haar benen zijn nog altijd moe!

Een witte wand met houten planken geeft deze ruimte een onafgewerkte indruk. Een andere muur toont een labo. Rond een as draaien witte blokken met info. Of ze suikerklontjes moeten voorstellen, is niet duidelijk en wellicht ook niet belangrijk maar wel een leuk detail.

Naast een raam met uitzicht op de Grote Markt hangt een getrukeerde foto van dezelfde markt met een berg zand tot boven de tweede verdieping van alle huizen. Dit

Foto: Harrie Spelmans

zou het resultaat zijn, moest men de aarde die nog aan de bieten kleeft hier uitstrooien. In de volgende kamer luisteren we naar een gesprek tussen ‘sprekende’ portretten van onder andere Napoleon, Benjamin Delessert, François Olivier de Serres (ontdekker van suiker in de bietenplant) die elk hun aandeel in de geschiedenis van de suiker toelichten. Drie portretten aan de overzijde kijken, net als wij, zwijgend toe.

De zevende hemel

Op een deegrol gezeten, het verband met suiker ontgaat me, bekijken we een film over een man die op een bijna bezeten manier werkelijk alles in suiker maakt. Hij bereidt zich voor op een grote wedstrijd en is zeker

van zijn overwinning. Bij een wedstrijd mime haalt hij gegarandeerd de eerste prijs. Het resultaat is in elk geval een kitcherig stukje vakmanschap.

Jules en Ona zitten op een grote tong en kijken, op televisie, naar een sketch van Smith en Jones. De Britse komieken belichten op een ludieke manier de nefaste invloed van suiker op de tanden.

Door een spiegel bol, plat of hol te zetten, gaan we op zoek naar ons ideaal dieet en we kunnen alvast op de hometrainers ons teveel aan suikers verbranden.

Een wand vol infusen toont de aanwezigheid van suiker in de medische wereld.

Achter het hoekje wacht de laatste animatiefilm in een bijenraat. De honingkoningin belooft, goed verstaanbaar zonder hoofdtelefoon, dat alles weer goed komt, wat de smaak van de suiker betreft dan.

Zoete dood

Op de zolder tenslotte bezoeken we een suikercollectie. Het betreft een altaar en vitrinekasten vol Mexicaanse suikerbeeldjes, doodshoofden en skeletten in suiker.

Een op de wand geprojecteerde film toont een traditiegetrouw Mexicaans feest waarbij men op twee november zijn doden herdenkt. De audio guide zwijgt gepast.

We zien nog drie deuren waarop het Suikermuseum zijn tijdelijke tentoonstellingen voor 2004 tot 2006 presenteert en dalen dan de trap af via de cafetaria, "audio guide aan de haak", naar de uitgang.

Al die informatie van suiker heeft ons zeker enkele kilo's doen aankomen.

Terugblik

Het museum leent zich voor een bezoek in familie- of klasverband. De kinderen volgen geboeid de animatiefilmpjes terwijl je je als volwassene op andere info kan concentreren.

Links: Foto: Harrie Spelmans / Boven: Foto: OKV

Het voordeel van de audio guide is dat je op je eigen tempo kan rondgaan, je moet niet overal blijven staan. Een nadeel vind ik dat als je samen een ruimte binnenkomt, de sensor het signaal van de eerste bezoeker oppikt zodat je als laatste het begin mist. Communiceren is moeilijk zodat ik me ook een beetje geïsoleerd voelde, wat de sfeer en de betrokkenheid niet ten goede komt. Achteraf beschouwd hebben we in het museum heel veel televisie gekeken en zijn we kenners geworden van de geschiedenis van de suiker.

PRAKTISCH

HET SUIKERMUSEUM

Grote Markt 3

3300 Tienen

Tel. 016 80 56 66

www.suikermuseum.org

Open van 10 tot 17 uur (toegang tot 16 uur)

Gesloten op maandag

Korting met OKV Museumkaart:

Suikermuseum € 4 i.p.v. € 5

Het Toreke € 1 i.p.v. € 2

combiticket € 5 i.p.v. € 6